

College Zorg Opleidingen

Rapportage kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksgegevens van de branche-erkende VVT-opleidingen EVV, GVP, GRZ en de functiegerichte thuiszorgopleidingen 2018

Datum	juli 2019
Versie	1

Auteur:	mw. S. Terheggen
Beheerder document:	Secretaris opleidingscommissie VVT
Datum vastgesteld:	
Vastgesteld door:	

Aantal pagina's	12
-----------------	----

Aanleiding

Als resultante van het convenant dat in de jaren '80 gesloten werd tussen de ministeries van OC&W en VWS en de brancheorganisaties in de zorgsector, berust de verantwoordelijkheid voor de branchegerichte opleidingen bij de brancheorganisaties. SO-VVT is systeemeigenaar van de erkenningsregeling opleidingen branche verpleeg-, verzorgingshuizen en thuiszorg en van de functiegerichte opleidingen in de thuiszorg. A+O VVT treedt op als contractpartij namens SO-VVT voor de branche opleidingen. De uitvoering van de erkenning van de functiegerichte opleidingen in de thuiszorg wordt vanuit SO-VVT aangestuurd. De Adviescommissie Arbeidsmarkt & Opleidingen is namens A+O VVT eerste aanspreekpunt inzake de brancheopleidingen. Tot en met 2015 voerde Calibris Advies (CA, voorheen Calibris Contract, CC¹) de erkenningsregelingen uit. Vanaf 1 januari 2016 voert het College Zorgopleidingen (CZO) de erkenningsregelingen uit. In deze rapportage vindt u de uitkomsten van de monitor m.b.t. de branche-erkende VVT-opleidingen over het jaar 2018.

Inleiding

Ten behoeve van de rapportage heeft het CZO een monitor uitgezet onder 25 opleidingsorganisaties van de branche-erkende opleidingen VVT: EVV, GVP, GRZ en de Functiegerichte Thuiszorgopleidingen. De uitkomsten van de monitor, de afgegeven erkenningen en de ontwikkelingen bij de branche-opleidingen, zijn in deze samenvatting terug te vinden. In maart 2018 hebben alle 25 VVT erkende opleidingsorganisaties de enquêteformulieren voor de monitor 2018 ontvangen. In de periode maart tot eind mei heeft het CZO alle gegevens verzameld. Bij de verwerking van de gegevens bleek dat één organisatie gestopt is met het aanbieden van de branche-erkende opleidingen VVT. We zitten daarmee dit jaar weer op een van 100%.

Opvallend is de veelheid aan input vanuit de opleidingsaanbieders m.b.t. de door hen gesignaleerde ontwikkelingen en bevindingen over de betreffend functies en opleidingen. Uit deze input kunnen we de conclusie trekken dat de branche-erkende VVT-opleidingen sterk in beweging zijn. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt en de inhoudelijk veranderende visie en de kwaliteitsimpuls lijkt deze veranderingen in opleiden een logisch gevolg.

In deze rapportage zijn een aantal wijzigingen en veranderingen terug te vinden ten opzichte van 2017. Onderstaande punten zijn de hoofdlijnen van deze veranderingen.

1. Voor alle opleidingen geldt dat er sprake is van een stijging van het aantal deelnemers.
2. Denken in leereenheden en flexibel opleiden is binnen opleidingen van de branche VVT gemeengoed.
3. De complexiteit van de zorgvraag vraagt om een voortdurende aanpassing van de inhoud van opleidingen.

¹ Calibris Contract en delen van Calibris zijn inmiddels samengegaan tot Calibris Advies.

1. Eerst Verantwoordelijk Verzorgende (EVV) opleiding

Resultaten monitor 2018

In 2018 zijn, in het kader van het project Herzien Toezicht VVT-opleidingen, alle 15 opleidingsorganisaties die de EVV-opleiding aanbieden automatische her-erkend. Er zijn geen nieuwe aanvragen van opleidingsinstituten voor een eerste erkenning van de opleiding tot EVV binnengekomen.

Kwantitatieve gegevens

Wat betreft de aantallen deelnemers is de EVV-opleiding redelijk stabiel. Er is een lichte stijging te zien van het aantal deelnemers aan de EVV-opleiding. De lijn gaat nog steeds omhoog na een aantal jaren van sterke vermindering van het aantal deelnemers. Daar staat tegenover dat er ook nog steeds een stijging van deelnemers is die vroegtijdig de opleiding verlaten. Een verklaring kan zijn dat door opleiders wordt aangegeven dat de Verzorgende onvoldoende zijn toegerust om senior taken uit te kunnen voeren: zie bladzijde 4 derde item.

Opmerkelijk is dat het merendeel van de deelnemers bij de EVV-opleidingen in company wordt opgeleid. Er zit een verschil tussen het aantal deelnemers dat gestart is met de opleiding en het aantal geslaagde. Dit verschil komt doordat groepen over het jaar heen worden getild en daarnaast stoppen er ook deelnemers met de opleiding.

Tabel 1 Voor het kalenderjaar 2018 gelden de volgende aantallen

EVV	
Aantal groepen in company	56
Aantal groepen open inschrijving	14
Aantal deelnemers dat gestart is met de opleiding	958
Aantal deelnemers dat geslaagd is voor de opleiding*	582
Aantal deelnemers dat gestopt is met de opleiding	148
Aantal groepen dat zal starten in 2019	54

*Het aantal deelnemers dat een diploma heeft behaald is inclusief een overloop vanuit 2017.

Tabel 2 laat de ontwikkelingen over de jaren 2012-2018 zien

EVV	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Aantal groepen in company	56	50	45	47	67	90	103
Aantal groepen open inschrijving	14	16	16	20	14	20	22
Aantal gestarte groepen	60	66	61	67	81	110	125
Aantal deelnemers gestart met de opleiding	958	911	864	864	1219	1550	1609
Aantal deelnemers geslaagd voor de opleiding	582	614	675	845	1252	1155	1082
Aantal deelnemers gestopt met de opleiding	148	145	87	97	198	203	197
Aantal leerbedrijven met een samenwerkingsverband	138	105	92	143	181	175	118

Gesignaleerde ontwikkelingen binnen de VVT sector

Naast het aanleveren van de kwantitatieve gegevens is aan de VVT-opleidingsorganisaties gevraagd de gesignaleerde ontwikkelingen binnen de branche en branche-opleidingen weer te geven.

Er zijn hier dit jaar veel reacties op gekomen. Opvallend is dat er ook veel input wordt gegeven over de vorm en inhoud van opleiden: maatwerk, modulair werken, blended leren en aansluiten bij nieuwe ontwikkelingen. Daarom zijn de opmerkingen die niet over de specifieke opleidingen gaan maar betrekking hebben tot de vorm en inhoud van opleiden en algemene branche ontwikkelingen apart weergegeven in de onderstaande paragraaf.

Algemene ontwikkelingen leren en ontwikkelen

De onderstaande items gelden niet alleen voor de EVV-opleiding maar zijn trends en ontwikkelingen die ook bij andere opleidingen zijn genoemd of betrekking hebben of betrekking hebben op opleiden in zijn algemeenheid binnen de branche.

1. Achtergrond deelnemers

- De hoge werkdruk ook onder de praktijkbegeleiders geeft extra druk op de deelnemers om hun resultaten te kunnen behalen.
- Zelforganisatie binnen teams is een verzwarende factor: teams zijn zoekende naar het vormgeven hiervan. Dit vereist vanuit ons (de opleiders) extra aandacht en overleg met de praktijk.
- Verzorgende IG opgeleiden zijn minder toegerust voor de specifieke (senior) taken die meer en meer gevraagd worden, gezien de nog steeds toenemende complexiteit van de zorgverlening en de noodzaak om als zorginstelling aan kwaliteitsverbetering te doen.
- Digitale vaardigheden en Nederlandse taal zijn regelmatig van onvoldoende niveau ondanks het eerder behaalde niveau 3 diploma.
- Minder bereidheid tot scholing van zittend personeel. De VIGers komen snel elders aan een nieuwe baan.

2. Inhoudelijke ontwikkelingen in het werkveld

- In alle branche erkende opleidingen is er, ontstaan vanuit de vraag van de sector, meer aandacht vraag voor onbegrepen gedrag bij ouderen, verbale- en non verbale agressie en de mantelzorger (met name respijtzorg).
- Er zijn steeds meer innovatieve ontwikkelingen, om mensen met dementie te stimuleren: tovertafel, oude ANWB-palen die omgebouwd worden tot een muziekstation, gps zodat een bewoner vrij buiten kan lopen.
- De wet zorg en dwang die per 1-1-2020 ingaat, betekent voor de zorgverleners meer stappen dan de wet BOPZ nu met zich meebrengt.
- De voorzieningen veranderen: er komen steeds meer zorg boerderijen en private settings.
- Een nieuwe doelgroep dient zich aan met zorgvragen: jongeren met een dementie.
- Het Elektronisch Cliënten dossier (EDC) is soms te beperkend in relatie tot het methodisch werken dat onderdeel is van de EVV-opleiding.

3. Onderwijskundige ontwikkelingen

- Werkplekleren krijgt vorm door andere (digitale) tools, zoals de beeldtafel en daarbij behorende werkvormen. Het onderwijs wordt voortdurend bijgesteld aan actuele ontwikkelingen zowel op vorm als inhoud.
- Trainingen gaan meer over het daadwerkelijk trainen van vaardigheden aan de hand van realistische casuïstiek, met als doel dat het geleerde ook direct kan worden toegepast in de dagelijkse beroepspraktijk.

- Meer vraag naar “maatwerk leertrajecten”, thematische werkdagen die niet leiden tot een diploma (voor Verzorgenden IG) maar die passend zijn bij de organisatieontwikkeling en/of ontwikkeling van de teams in een organisatie.
- Er blijft behoefte aan het blended vormgegeven van de EVV- en GVP-opleiding. De eis dat alles wat blended wordt aangeboden nog steeds moet worden aangemerkt als werktijd, werkt remmend voor de ontwikkeling van blended varianten van de opleiding.
- Ontwikkelingen binnen het leren maken het mogelijk om de beroepspraktijk steeds meer het uitgangspunt te laten zijn van de opleiding. Dit vraagt om goed toegeruste begeleiders in de praktijk die kunnen beoordelen in de praktijk.
- Op korte termijn wordt het modulair werken geïntroduceerd. Het gaat om GVP- en de GVS-opleiding.
- In een tweetal organisaties wordt de GVP gecombineerd met de EVV-opleiding: een verzwaring van het EVV-programma door onderdelen EVV te combineren met onderdelen methodisch werken en het zorgleefplan.
- Er worden mogelijke varianten onderzocht bij het opleiden tot EVV. Varianten die mogelijkheden geven tot het volgen van delen van de opleiding: modulair werken.
- Vraag om de erkenning van de Gespecialiseerd Verzorgende Somatiek en psychiatrie.
- Er zijn subsidies beschikbaar vanuit VWS om te kunnen investeren in het opleiden van medewerkers. Gelden maken het mogelijk voor zorgorganisaties om beroepskrachten op te leiden: mogelijkheden voor de opleiding EVV, GVP en GRZ.

Specifieke ontwikkelingen met betrekking tot de EVV-opleiding

De onderstaande beschreven ontwikkelingen zijn door de organisaties aangegeven als zijnde hun ervaringen, bevindingen en hebben alleen betrekking op de EVV-opleiding.

- Er is veel vraag naar de EVV in het werkveld, zowel intra- als extramuraal.
- In vergelijking met vorig jaar zien we dat de EVV-opleiding niet onder druk is komen te staan door de positionering van verpleegkundigen in de verpleeghuiswereld. Dit werd wel door ons verwacht.
- Het aantal gestarte groepen is gelijk gebleven en zelfs licht gestegen.
- Door meer inzet van verpleegkundigen in de V&V-sector is er minder vraag naar de EVV-opleiding.
- Het niveau van de deelnemers aan de EVV opleiding is lager waardoor er veel uitval is.
- Het Beroeps Competentie Profiel van de EVV sluit niet meer aan bij de vraag van de markt.
- Door de professionalisering in de zorg worden steeds meer competenties vereist waar de initiële opleidingen niet altijd een antwoord op lijken te hebben. De EVV-opleiding wordt dan ervaren als een verrijking in visie en competenties.
- Er is behoefte aan een verzwaring van de EVV-opleiding op onderdelen: gesprekstechnieken, persoonlijk leiderschap en coaching vaardigheden.
- Er wordt gesignaleerd dat kandidaten de eindstreep niet behalen. Dit vraagt om nog gerichtere selectie aan de voorkant.
- Door de enorme bezuinigingsgolf is er in de zorgorganisaties veel kwaliteit verloren gegaan.
- De EVV-functie werd overgenomen door verpleegkundigen, nu lijkt een inhaalslag gaande te zijn, alsof men in snel tempo de deskundigheid weer op peil wilt brengen.
- De functie van de EVV lijkt op de werkvloer niet altijd duidelijk te zijn. De leidinggevende ontbreekt in veel organisaties door de keuze van zelfsturende teams, dit geeft meer verantwoordelijkheden, taken en gesprekken voor de EVV.
- Cursisten vinden het moeilijk om verschillende benaderingswijzen toe te passen als er verschillende soorten cliëntcategorieën binnen de zorgsetting zijn samengevoegd.

- De cursisten zijn onvoldoende toegerust voor de veranderde rol van de EVV. Voorheen waren zij vooral bezig waren met zorgtaken. Dit wordt nu gecombineerd met een administratieve functie, dit geeft en een fikse werkdruk.
- Door de introductie van de Wet Zorg en Dwang in januari 2020 zal de EVV en de GVP op onderdelen, voor 2020, aangepast worden.
- De zorgzwaarte is toegenomen, de zorg is complexer geworden en gedragsproblemen komen vaak voor. De, EVV-ers zijn hier vaak niet voor toegerust.
- De taak van de zorgcoördinator overstijgt het EVV-schap. De branche-opleiding EVV op onderdelen aanpassen, op maat maken voor de organisatie is mogelijk wenselijk.
- Bij het vereenvoudigen van het functiehuis intramuraal leek de EVV-functie als taak aangemerkt te worden. Het blijkt hoogstwaarschijnlijk toch een functie.
- Er wordt gesignaleerd dat kandidaten de eindstreep niet behalen. Dit vraagt om nog gerichtere selectie aan de voorkant.

2. Gespecialiseerd Verzorgende Psychogeriatric (GVP) opleiding

Resultaten monitor 2018

In 2018 zijn, in het kader van het project Herzien Toezicht VVT-opleidingen, alle 17 opleidingsorganisaties die de GVP-opleiding aanbieden automatisch her-erkend. Er zijn geen nieuwe aanvragen van opleidingsinstituten voor een eerste erkenning van de GVP-opleiding binnengekomen bij het CZO.

Kwantitatieve gegevens

De stijging van het aantal deelnemers aan de GVP-opleiding blijft zich voortzetten. De verklaring van deze trend ligt waarschijnlijk gelegen in de verandering van de zorgzwaarte binnen de sector: meer mensen met Multi morbiditeit en psychogeriatriche aandoeningen zoals wordt aangegeven bij de gesignaleerde ontwikkelingen.

Tabel 3 Voor het kalenderjaar 2018 gelden de volgende aantallen:

GVP	
Aantal groepen in company	51
Aantal groepen open inschrijving	33
Aantal deelnemers dat gestart is met de opleiding	1196
Aantal deelnemers dat geslaagd is voor de opleiding*	870
Aantal deelnemers dat gestopt is met de opleiding	166
Aantal groepen dat zal starten in 2018	58

*Het aantal deelnemers dat een diploma heeft behaald is inclusief een overloop vanuit 2017.

Tabel 4 Onderstaande tabel laat de ontwikkelingen over de jaren 2012-2018 zien.

GVP	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Aantal groepen in company	51	43	42	28	23	28	21
Aantal groepen open inschrijving	33	40	26	12	15	17	12
Aantal gestarte groepen	84	83	68	40	38	45	33
Aantal deelnemers gestart met de opleiding	1196	1016	1072	529	459	609	462
Aantal deelnemers geslaagd voor de opleiding	870	603	659	372	427	492	137
Aantal deelnemers gestopt met de opleiding	166	104	102	77	56	97	28
Aantal leerbedrijven met een samenwerkingsverband	226	138	104	74	85	131	73

Specifieke ontwikkelingen met betrekking tot de GVP-opleiding

De onderstaande beschreven ontwikkelingen, ervaringen en bevindingen zijn door de organisaties aangegeven en hebben alleen betrekking op de GVP-opleiding.

- De vraag voor het opleiden van werknemers in de GVP-branche neemt vanuit de zorgorganisaties toe. De GVP-opleiding voorziet in specifieke competenties t.b.v. de psychogeriatric en in een sterk groeiende zorgcategorie, waar welzijn een steeds belangrijker rol speelt
- De revalidatiezorg vraagt om VIG opgeleide werknemer met een plus, gezien de toenemende complexiteit en het specifieke karakter van de revalidatiebranche.
- Lichte toename van de vraag om een verkorte GVP te volgen na een EVV-opleiding met de nadruk op het methodisch werken en het zorgleefplan.
- Een trend is de vraag van thuiszorgmedewerkers voor deze opleiding.
- De term probleemgedrag is opnieuw geïntroduceerd en zal in 2019 in de GVP, op verzoek van deelnemende organisaties, leiden tot wijzigingen in de teksten van het lesmateriaal (readers).
- De rol en taak binnen de organisatie is niet altijd ingebed in de organisatie (functiebouwwerk). Zodra de deelnemers zijn afgestudeerd pakken ze de rol en taak niet altijd of gedeeltelijk als "specialist".
- In een aantal leerbedrijven wordt er gesproken over een profiel GVP, waaraan evt. extra uren voor worden gefaciliteerd, of extra beloning t.a.v. salaris/ waardering.
- De dementerende cliënt blijft langer thuis wonen. Hierdoor is werken met een casemanager, begeleiding aan mantelzorgers en kennis van domotica en robotisering in de thuiszorg veel meer aan de orde.
- De GVP-er ervaart hoge werkdruk door te weinig personeel, en door mantelzorgers die steeds meer van de GVP eisen. Mantelzorgers hebben te weinig informatie over dementie en vragen hierdoor ondersteuning van de GVP-er.
- Vanuit het VVT-convenant is er in de regio veel overleg over scholingsbehoefte. Dit geeft niet direct een extra vraag voor GVP-trajecten.
- Het aandeel psychiatrie heeft in de GVP-opleiding voeten aan de grond gekregen door de ontwikkelingen in de GGZ. De zorgzwaarte neemt toe zowel in de wijk als in de intramurale zorg. De toename van de zorgzwaarte wordt duidelijk zichtbaar in de vragen rondom trainingen: omgaan met onbegrepen gedrag/probleemgedrag.
- In 2018 is de GVP-opleiding aangepast met onderdelen niet aangeboren hersenletsel. Het deel psychiatrie heeft een vaste plek gekregen en is ondergebracht in het kennisdeel.

3. Verzorgende Geriatrische Revalidatiezorg (GRZ) opleiding

Resultaten monitor 2018

In 2018 zijn, in het kader van het project Herzien Toezicht VVT-opleidingen, alle 15 opleidingsorganisaties die de GRZ-opleiding aanbieden automatische her-erkend. Er zijn in 2018 drie nieuwe aanvragen van opleidingsinstituten binnengekomen bij het CZO voor een eerste erkenning van de GRZ binnengekomen.

Kwantitatieve gegevens

In 2018 is er een stijging van het aantal deelnemers aan de GRZ-opleiding. Van 41 deelnemers in 2017 naar 146 in 2018. Er is blijkaar nog een steeds groeiende vraag vanuit de markt want de opleidingsinstituten geven aan volgend jaar met 21 groepen (totaal) te willen starten. De verklaring van deze trend is eenzelfde als bij de trend van de deelnemers van de GRZ-opleiding: verandering van de zorgzwaarte binnen de sector: meer mensen met Multi morbiditeit en psychogeriatrische aandoeningen.

Tabel 5 Voor het kalenderjaar 2018 gelden de volgende aantallen:

GRZ	
Aantal groepen in company	8
Aantal groepen open inschrijving	5
Aantal deelnemers dat gestart is met de opleiding	146
Aantal deelnemers dat geslaagd is voor de opleiding*	33
Aantal deelnemers dat gestopt is met de opleiding	11
Aantal samenwerkende leerbedrijven	43
Aantal groepen dat zal starten in 2018	21

Tabel 6 Onderstaande tabel laat de ontwikkelingen over de jaren 2017-2018 zien.

GRZ	2018	2017
Aantal groepen in company	8	3
Aantal groepen open inschrijving	5	0
Aantal gestarte groepen	146	41
Aantal deelnemers gestart met de opleiding	33	0
Aantal deelnemers geslaagd voor de opleiding	11	3
Aantal deelnemers gestopt met de opleiding	43	3
Aantal leerbedrijven met een samenwerkingsverband	21	14

Specifieke ontwikkelingen met betrekking tot de EVV-opleiding

De onderstaande beschreven ontwikkelingen zijn door de organisaties aangegeven en hebben alleen betrekking op de GRZ-opleiding.

- Ook de revalidatiezorg vraagt om een VIG opgeleide werknemer met een plus, gezien de toenemende complexiteit en het specifieke karakter van de revalidatiebranche.
- Er is een toenemende interesse voor de GRZ-opleiding in 2019.
- Complexere zorgvraag bij GRZ.
- We zijn dit voorjaar gestart met de GRZ-opleiding en hebben nu 2 groepen.
- De cliënt in een GRZ-afdeling binnen een verpleeghuis verwacht dat zij verpleegd gaan worden i.p.v. dat ze hard moeten werken aan revalidatie. Kernvraag voor de opleiding: "hoe krijg je de cliënt gemotiveerd tot revalideren".
- Het aanleveren, aanleren van behandelplannen is voor veel GRZ lastig. Dit komt mede doordat de arts deze veelal samenstelt: meer medisch minder ruimte voor de 4 leefgebieden. Kernvraag voor de opleiding: "hoe leer je aan dat de deelnemer positie inneemt en de kennis die ze in de GRZ-opleiding opdoen integreren in hun werk op de afdeling en het gesprek durven gaan met de arts".

4. Functiegerichte Thuiszorgopleidingen

Resultaten monitor 2018

In 2018 zijn, in het kader van het project Herzien Toezicht VVT-opleidingen, alle opleidingsorganisaties die de Functiegerichte Thuiszorgopleidingen aanbieden automatische herkend. Er zijn in 2018 3 nieuwe aanvragen van opleidingsinstituten binnengekomen bij het CZO voor een eerste erkenning voor de Verzorgende C- opleiding.

Dit jaar levert het CZO voor de tweede keer de gegevens aan over de Functiegerichte Thuiszorgopleidingen. Opmerkelijk is de sterke stijging van het aantal Verzorgende A-opleiding: van 65 naar 199 deelnemers. Het aantal deelnemers aan de Verzorgende-C-opleiding is afgenomen. Waarschijnlijk zal pas in 2020 duidelijk worden of er weer een stijging zal zijn van het aantal deelnemers voor deze opleiding aangezien dan de effecten van de nieuwe erkenningsaanvragen duidelijk worden.

Kwantitatieve gegevens

Tabel 6 aantallen functiegerichte opleidingen

Opleiding(en) waarvoor de monitor wordt ingevuld	Thuiszorg ²		
	A	C	D
Aantal groepen in company	12	10	0
Aantal groepen open inschrijving	0	1	1
Totaal aantal deelnemers die gestart zijn met de opleiding: instroom	13 8	12 8	14
Aantal deelnemers die geslaagd zijn voor de opleiding	13 9	58	14
Aantal deelnemers die gestopt zijn met de opleiding	0	20	0
Aantal leerbedrijven met een samenwerkingsovereenkomst	3	9	0
Aantal groepen die zullen starten in 2018	7	5	0

Specifieke ontwikkelingen met betrekking tot de EVV-opleiding

De onderstaande beschreven ontwikkelingen zijn door de organisaties aangegeven en hebben alleen betrekking op de Functiegerichte Thuiszorgopleidingen.

- Bij Thuishulp A zien wij toename i.v.m. vraag om kwalificatie in het kader van WMO-verantwoording door gemeenten.

² Het gaat in deze om de Thuishulp A, de Verzorgende C en de Verzorgende D

- Het keuzedeel Helpende Plus zal (volgens een opleider) op termijn deze Thuiszorgopleiding Verzorgende C vervangen
- Bij Verzorgende C zien wij identieke programmagelikheden bij mbo-certificaten of onderdelen uit reguliere verzorgende opleidingen.